

# Aktuality v problematice potravinářské legislativy

**Webinář: Aktuality v problematice potravinářské legislativy  
Dr. Ing. Leona Petrová  
19/10/2021**

# **Evropské zpravodajství – říjen 2021- poslední aktuální informace – FARM TO FORK**

## **Evropské zpravodajství – říjen 2021- poslední aktuální informace – FARM TO FORK**

- Zprávu Společného výzkumného střediska (JRC) k možným dopadům některých cílů Farm to Fork na zemědělství v EU měla Evropská komise zpracovanou již v lednu 2021, se zveřejněním ale čekala až na konec července 2021.
- JRC zveřejnilo na konci července zprávu, která v několika možných scénářích posuzuje případné dopady implementace vybraných cílů Farm to Fork na evropské zemědělství. Ve zprávě JRC uznává, že by implementací cílů mohlo dojít nejen k propadu zemědělské produkce v EU až o 15 %, ale uvádí, že by objem v EU redukováných emisí CO<sub>2</sub> v míře 20-30 % mohl být vlivem posílené produkce ve třetích zemích ze 40 % až 60 % vykompenzován právě zvýšenou produkcí CO<sub>2</sub> za hranicemi EU. Načasování zprávy bylo kritizováno ze strany evropských zemědělských organizací, které považovaly datum zveřejnění za vypočítavé, a to vzhledem k letním měsícům a dovoleným. Evropská média ale nyní zveřejnila zjištění, že Evropská komise měla zprávu zpracovanou již v lednu 2021, a se zveřejněním tedy vyčkávala více než 6 měsíců.

## **Evropské zpravodajství – říjen 2021- poslední aktuální informace – FARM TO FORK**

- V období mezi lednem a koncem června 2021 navíc probíhalo intenzivní vyjednávání Parlamentu, Rady a Komise k budoucí podobě Společenské zemědělské politiky, ze strany Parlamentu i Komise bylo podporováno, aby bylo plnění cílů Farm to Fork zahrnuto i do Strategických plánů SZP, a tedy aby členské státy musely posílit své ambice v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu v souladu s Evropskou zelenou dohodou. Na Evropskou komisi se nyní snesla ze strany zemědělských organizací kritika zaměřená na záměrné půlroční zdržení zveřejnění výsledků zprávy, a to s cílem zamlčet negativní výsledky zprávy před zástupci Parlamentu a členskými státy během vyjednávání o SZP. Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski na kritiku reagoval na Twitteru vyjádřením, že v lednové verzi zprávy byly identifikovány nedostatky, které se Komise snažila vylepšit. Během procesu ale došla k závěru, že by toto vylepšení bylo příliš komplikované a zabralo by mnoho času, proto se Komise rozhodla se zpožděním zprávu předložit bez dalších odkladů na konci července 2021.

## **Evropské zpravodajství – říjen 2021- poslední aktuální informace – FARM TO FORK**

- **Nadcházející týden by měl být intenzivně zaměřen na diskuse k Farm to Fork a jejím dopadům na zemědělský sektor – dne 11/10/2021 proběhne veřejné slyšení EP k F2F, dne 12/10/2021 a 13/10/2021 zveřejní Copa a Cogeca výsledky vlastní dopadové studie F2F na evropské zemědělství, a ve dnech 14-15/10/2021 proběhne výroční konference Evropské komise za účasti komisařů k F2F (číst dál...), Konečné znění legislativních textů týkající se Společné zemědělské politiky by mělo být předloženo do 17/11/2021, hlasování v plénu Evropského parlamentu by mělo proběhnout dne 23/11/2021. Slovinské předsednictví stále pracuje na dočištění finálního legislativního znění dohody k nové Společné zemědělské politice po roce 2023, konečné znění textů by – ve všech úředních jazycích EU – mělo být předloženo do 17/11/2021. Evropský parlament by poté mohl o znění nové dohody k SZP hlasovat v plénu pravděpodobně dne 23/11/2021, Rada by měla dohodu schválit dne 02/12/2021. Sekundární legislativa bude předložena až po zveřejnění nových nařízení v Úředním věstníku EU, do konce roku 2021 pak členské státy musí předložit Evropské komisi návrhy národních strategických plánů.**

## RASFF

### System rychlého varování pro potraviny a

**krmiva** (Rapid Alert System for  
Food and Feed, **RASFF**)

slouží k oznamování  
přímého nebo nepřímého  
rizika pro lidské zdraví  
pocházejícího z potraviny  
nebo krmiva. Umožňuje  
rychlé a účinné sdílení  
informací o nebezpečných  
potravinách nebo krmivech  
mezi členy systému:

Evropskou komisí,  
členskými státy EU a EFTA  
(Island, Lichtenštejnsko a  
Norsko) a Evropským  
úřadem pro bezpečnost  
potravin (EFSA).



## RASFF- 4 typy oznámení

- **Varování** jsou zasílána, pokud jsou potraviny či krmiva představující vážné rizika nabízeny spotřebitelům ke koupi a je tedy nutné rychle jednat.

**Informace** se používají v případech, kdy rizikové potraviny či krmiva již nejsou na trhu nebo se riziko nepovažuje za závažné, tudíž není od ostatních členů rychlý postup vyžadován.

- **Odmítnutí na hranicích** se týká zásilek potravin a krmiv, které byly testovány a odmítnuty na vnějších hranicích EU (a EHP), bylo-li u nich zjištěno zdravotní riziko.

**Novinky** jsou veškeré informace týkající se bezpečnosti potravin a krmiv, které nejsou sdělovány prostřednictvím varování či informací, avšak jsou považovány za významné pro kontrolní orgány.

## Hlášení z týdenního hlášení

Datum	Ohlásila země	Důvod ohlášení	Země původu výrobku
		Potraviny	
10/09/2021	Německo	nepovolená látka ethylenoxid v instantních nudlích	Ukrajina
10/09/2021	Polsko	Salmonella Typhimurium ve vzorcích kůží z kuřecích krků	Polsko
10/09/2021	Norsko	stažení z trhu sušeného koření na omáčky, obsahujícího xanthanovou gumu kontaminovanou ethylenoxidem	Norsko
08/09/2021	Francie	<u>Campylobacter</u> v mraženém tepelně opracovaném mletém kuřecím mase	Polsko
08/09/2021	Estonsko	S. typhimurium v mražených kachních půlených prsních filetech	Maďarsko
07/09/2021	Francie	<u>nitrofurany</u> (furazolidon) v mražených žabích stehýnkách	Vietnam
07/09/2021	Nizozemsko	<u>rtuť</u> v mečounovi	Španělsko
06/09/2021	Irsko	kousky plastu v mlýnku na <u>sůl</u>	
06/09/2021	Německo	chlorpyrifos, karbendazim a teflubenzuron v nakládaných vinných listech	Sýrie
06/09/2021	Slovinsko	<u>Listeria monocytogenes</u> (až 650 KTJ/g) v chlazené pomazánce z tresky	Chorvatsko



## **Zpráva o činnosti systému RASFF v České republice za rok 2020, 9.9.2021**

- Z celkového počtu 3 862 originálních oznámení zpracovaných na úrovni Evropské unie v roce 2020 se České republiky týkalo celkem 279 oznámení.
- Počet oznámení v kategoriích Varování, Informace, Odmítnutí na hranicích a Novinka byl v České republice v poměru 150 : 118 : 10 : 1. Nejvíce oznámení (91 %) se týkalo potravin, 5 % oznámení se týkalo krmiv a 4 % tvořila oznámení týkající se materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami (FCM).
- Z celkového počtu 279 oznámení bylo v roce 2020 Českou republikou přijato 209 oznámení (75 %), 66 oznámení bylo odesláno jako výsledek kontroly trhu (24 %) a 4 oznámení byla odeslána jako výsledek kontroly dovozu potravin a surovin ze třetích zemí (1 %).

## Zpráva o činnosti systému RASFF v České republice za rok 2020, 9.9.2021

- V roce 2020 byl největší počet nevyhovujících výrobků zaznamenán v **kategorii maso a masné výrobky**, přičemž se jednalo o výskyt patogenních mikroorganismů.
- Druhou nejvýznamnější kategorií v počtu hlášení byly **ořechy a výrobky z ořechů, semena**. Nejvíce pochybení v této kategorii tvořily nadlimitní nálezy reziduí pesticidů. Dále byla zjištěna v této kategorii také přítomnost aflatoxinů, biokontaminantů, alergenů, cizích těles, byla nalezena nevyhovující kontrola totožnosti zásilky nebo mikrobiální kontaminace.

## Zpráva o činnosti systému RASFF v České republice za rok 2020, 9.9.2021

- Třetí nejvyšší počet hlášení se vztahoval k **ovoci a zelenině**, kdy se jednalo zejména o nadlimitní nálezy reziduí pesticidů, dále pak o pochybení ve složení, nález vadného balení, přítomnost vysokého obsahu přídatných látek nebo nedeklarování jejich přítomnosti, přítomnost průmyslových kontaminantů a výskyt patogenních mikroorganismů.
- Celkový počet oznámení za rok **2020 je srovnatelný s rokem 2019**. Oproti roku 2019 však došlo v roce 2020 k navýšení o 47 oznámení přijatých (29 %) a ke snížení o 44 oznámení odeslaných v rámci kontroly trhu (40 %). Jedním z důvodů, proč nastalo snížení odeslaných oznámení, bylo nutné a nařízené omezení kontrolní činnosti v souvislosti s epidemiologickou situací v ČR. V roce 2020 bylo přijato více oznámení, než tomu bylo v předešlých letech.

## **Kompletní zpráva**

- <https://www.bezpecnostpotravin.cz/UserFiles/RASFF/RASFF%202020.pdf>

## Informace ve zprávě

- Úvod .....
  - .....5 Kategorie oznámení .....
  - .....5 Principy fungování RASFF v ČR .....
  - .....6 Statistika oznámení v roce 2020 .....8
  - Oznámení přijatá systémem RASFF v ČR .....
  - .....9 Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly trhu ..... 10 Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly dovozu .....
  - ..... 11 Přehled hlášení RASFF podle země původu .....
  - ..... 12 ČR jako země původu v hlášení RASFF ..... 14
  - Provedená hodnocení zdravotních rizik v souvislosti s případy RASFF ... .. 1

## Informace ve zprávě

- ČR jako země původu v hlášení RASFF .....  
..... 14 Provedená hodnocení zdravotních rizik v  
souvislosti s případy RASFF .....
- 15 Oznámení týkající se ČR – kontaminace chemickými a jinými látkami a  
použití nepovolených složek .....
- 16 Přehled jednotlivých nebezpečí u vybraných kategorií výrobků .....  
..... 16 Závěr .....
- 17 Tiskové zprávy a informace v roce 2020 .....  
..... 17 Přílohy .....  
..... 18 Seznam zkratk .....  
..... 31 Seznam obrázků,  
tabulek a grafů

# Oznámení RASFF v ČR

**Oznámení přijatá systémem RASFF v ČR**

Oznámení přijatá v roce 2020, rozdělená dle kategorie nevyhovujícího výrobku

- Celkem 209 přijatých oznámení

Kategorie výrobku	Podíl (přibližně)
ovoce a zelenina	12%
cukrovinky	10%
obilniny a pekařské výrobky	8%
míži a výrobky z nich	5%
vejce a výrobky z nich	5%
byliny a koření	3%
hotová jídla a snacky	3%
nealkoholické nápoje	3%
polévky, vývary, omáčky a ochucovadla	3%
potraviny pro zvláštní výživu	3%
ostatní potraviny	3%
zmrzliny a dezerty	3%
pet food	3%
doplňky stravy a PNT	3%
koryši a výrobky z nich	3%
tučky a oleje	3%
FCM	3%
ořechy, výrobky z ořechů a semena	3%
ryby a rybí výrobky	3%
krmiva	3%
mléko a mléčné výrobky	3%
maso a masné výrobky	3%

**Zdroj:** Zpráva o činnosti systému RYCHLÉHO VAROVÁNÍ PRO POTRAVINY A KRMIVA (RASFF) v České republice za rok 2020

## ČR jako země původu v hlášení RASFF

- V roce 2020 byla Česká republika označena jako země původu ve **20 případech z celkových 271 oznámení** (Oznámení přijatá a Oznámení odeslaná týkající se kontroly trhu).
- **Nejčastější nebezpečí:**
  - přítomnost nepovolených látek (PNT, ethylenoxid, cannabidiol),
  - nedeklarování alergenu
  - nadlimitní obsah mykotoxinů
  - nadlimitní obsah reziduí pesticidů.

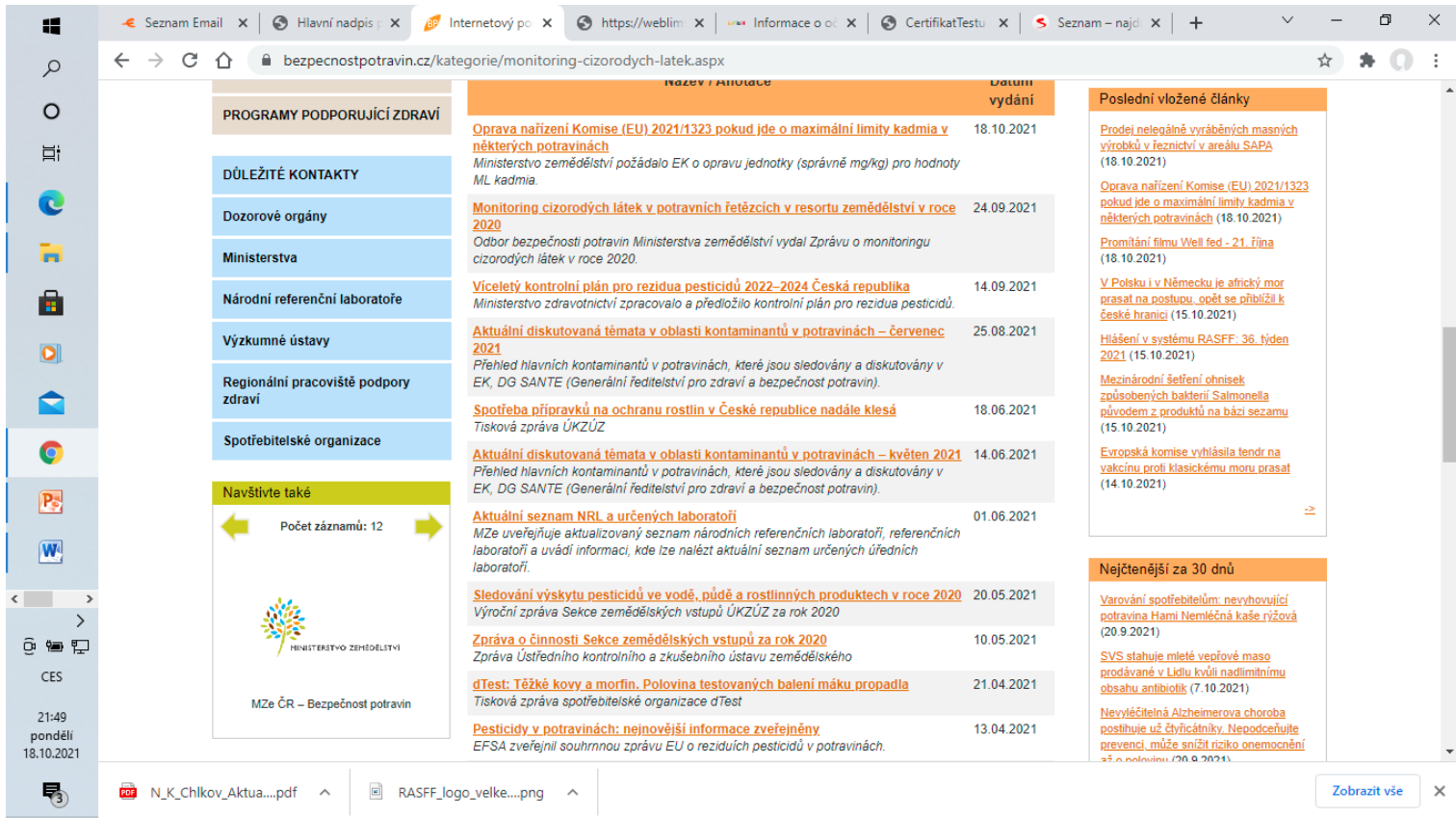


# **KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY**

## KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY

- <https://www.bezpecnostpotravin.cz/kategorie/monitoring-cizorodych-latek.aspx>
- Program "Monitoring cizorodých látek" zahrnuje sledování cizorodých látek v celém potravním řetězci, nejen v potravinách, ale i v surovinách. Každoroční sledování přináší ucelený pohled na zatížení agrárního a potravinářského sektoru jednotlivými kontaminanty.
- Monitorování je pro ČR závazné a vychází z každoročních doporučení Evropské komise k získání srovnatelných dat v daných oblastech, která slouží buď k tvorbě limitů u látek, u nichž limity stanoveny zatím nejsou, nebo k mapování výskytu určitých látek na území EU.
- K dispozici i seznam národních referenčních laboratoří

# KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY



The screenshot shows a web browser displaying the website <https://www.bezpecnostpotravin.cz/kategorie/monitoring-cizorodych-latek.aspx>. The page is titled "PROGRAMY PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ" and features a table of monitoring activities.

Název / Anotace	Datum vydání
<b>Oprava nařízení Komise (EU) 2021/1323 pokud jde o maximální limity kadmia v některých potravinách</b> Ministerstvo zemědělství požádalo EK o opravu jednotky (správně mg/kg) pro hodnoty ML kadmia.	18.10.2021
<b>Monitoring cizorodých látek v potravinách řetězcích v resortu zemědělství v roce 2020</b> Odbor bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství vydal Zprávu o monitoringu cizorodých látek v roce 2020.	24.09.2021
<b>Víceletý kontrolní plán pro rezidua pesticidů 2022–2024 Česká republika</b> Ministerstvo zdravotnictví zpracovalo a předložilo kontrolní plán pro rezidua pesticidů.	14.09.2021
<b>Aktuální diskutovaná témata v oblasti kontaminantů v potravinách – červenec 2021</b> Přehled hlavních kontaminantů v potravinách, které jsou sledovány a diskutovány v EK, DG SANTE (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin).	25.08.2021
<b>Spotřeba přípravků na ochranu rostlin v České republice nadále klesá</b> Tisková zpráva ÚKZÚZ	18.06.2021
<b>Aktuální diskutovaná témata v oblasti kontaminantů v potravinách – květen 2021</b> Přehled hlavních kontaminantů v potravinách, které jsou sledovány a diskutovány v EK, DG SANTE (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin).	14.06.2021
<b>Aktuální seznam NRL a určených laboratoří</b> MŽE uveřejňuje aktualizovaný seznam národních referenčních laboratoří, referenčních laboratoří a uvádí informaci, kde lze nalézt aktuální seznam určených úředních laboratoří.	01.06.2021
<b>Sledování výskytu pesticidů ve vodě, půdě a rostlinných produktech v roce 2020</b> Výroční zpráva Sekce zemědělských vstupů ÚKZÚZ za rok 2020	20.05.2021
<b>Zpráva o činnosti Sekce zemědělských vstupů za rok 2020</b> Zpráva Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského	10.05.2021
<b>dTest: Těžké kovy a morfin. Polovina testovaných balení máku propadla</b> Tisková zpráva spotřebitelské organizace dTest	21.04.2021
<b>Pesticidy v potravinách: nejnovější informace zveřejněny</b> EFSA zveřejnila souhrnnou zprávu EU o reziduiích pesticidů v potravinách.	13.04.2021

On the right side, there are sections for "Poslední vložené články" (Last posted articles) and "Nejčtenější za 30 dnů" (Most read in 30 days).

At the bottom, there are navigation buttons: "Zobrazit vše" (Show all) and "X".

## **KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY-příklady sledovaných témat**

- **24.9.2021** Monitoring cizorodých látek v potravních řetězcích v resortu zemědělství v roce 2020
- **14.9.2021** Víceletý kontrolní plán pro rezidua pesticidů 2022–2024 Česká republika
- **25.8.2021** Aktuální diskutovaná témata v oblasti kontaminantů v potravinách – červenec 2021
- **20.5.2021** Sledování výskytu pesticidů ve vodě, půdě a rostlinných produktech v roce 2020
- **13.4.2021** Pesticidy v potravinách: nejnovější informace zveřejněny

## Kontaminující látky

- **25.8.2021** Aktuální diskutovaná témata v oblasti kontaminantů v potravinách – červenec 2021
- *Přehled hlavních kontaminantů v potravinách, které jsou sledovány a diskutovány v EK, DG SANTE (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin).*
- Uvedené hodnoty jsou pouze návrhy a jsou zde zveřejněny (stránky [www.bezpecnostpotravin.cz](http://www.bezpecnostpotravin.cz)) pro informaci o současném stavu projednávání, nejedná se o schválené maximální limity.
- **DISKUTOVANÁ TÉMATA**

## Kontaminující látky

- **Ochratoxin A**
- Ochratoxin A je látka produkovaná plísněmi rodu *Aspergillus*. Maximální limity jsou u vybraných potravin stanoveny nařízením Komise (ES) č. 1881/2006 a od jejich stanovení byly několikrát revidovány. Na půdě EK bylo navrženo, aby se maximální limity stanovily i u některých dalších potravin, jako je např. sušené ovoce jiné než rozinky; kakao nebo pistácie.
- **Aflatoxiny**
- EFSA zrealizoval a publikoval nové vědecké stanovisko k aflatoxinům v potravinách, ve kterém byla zohledněna nová data a poznatky. Byla přepočítána rizika pro rozvoj rakoviny. Největší expozice je předpokládána z jemného pečiva obsahujícího suché skořápkové plody. Nicméně i přes přepočítání rizik závěr zůstává stejný - aflatoxiny představují vážné riziko ohrožení zdraví.
- V současné chvíli probíhá diskuze k úpravě stávajícího ML (v nařízení 1881/2006) pro mandle a výrobky z nich a rozšíření ML pro další koření, bylinky, ochucovadla, zmrzliny a dezerty, kakao a výrobky z něj a obilný lepek.

## Kontaminující látky

- **T-2 a HT-2 toxiny**
- T-2 a HT-2 toxiny se řadí mezi trichotheceny a jsou produkovány některými plísněmi rodu *Fusarium* sp. Jejich obsah v obilovinách a výrobcích z nich je předmětem monitorování s cílem nashromáždit potřebná data pro úřad EFSA (maximální limity zatím nebyly stanoveny). EFSA revidoval TDI pro T-2 a HT-2 toxiny – nové TDI bylo stanoveno na úrovni 0,02 µg/kg těl. hm. (snížení na pětinu), ARfD 0,3 µg/kg těl. hm., včetně modifikovaných forem. Dle odhadu dietární expozice T-2 a HT-2 toxin pravděpodobně představuje riziko pro lidské zdraví. Aktuálně platí doporučení Komise ohledně přítomnosti toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin 2013/165/EU. Podle indikativních hodnot z uvedeného doporučení jsou navrženy ML:

## Kontaminující látky

- **Deoxynivalenol**
- Deoxynivalenol (DON) je mykotoxin, který je produkován zejména plísněmi rodu *Fusarium*, objevuje se hlavně v obilných zrnech.
- **Kyanogenní glykosidy**
- Kyanogenní glykosidy jsou přírodní toxiny, které chrání rostliny před škůdci. U člověka mohou způsobit otravu v důsledku blokování enzymu přenášejícího kyslík.
- **$\Delta$ 9-THC ( $\Delta$ 9-tetrahydrokanabinol)**
- Úřad EFSA provedl hodnocení akutní dietární expozice  $\Delta$ 9-THC. Z hodnocení vyplývá, že v některých případech existuje zdravotní riziko plynoucí z překročení akutní referenční dávky (AfRD 1  $\mu$ g/kg tělesné váhy) pro dospělé. EK představila návrh ML pro sumu  $\Delta$ 9-THC a jeho kyseliny  $\Delta$ 9-THCA pro konopná semena a výrobky z nich nebo je obsahující



## Kontaminující látky

- **Glykoalkaloidy**
- Podle EFSA stanoviska z roku 2020 může u mladších skupin populace existovat zdravotní riziko související s expozicí glykoalkaloidů (GA) z brambor a výrobků z nich. U dospělých může existovat zdravotní riziko během vysoké spotřeby brambor a bramborových výrobků obsahujících GA.
- Aktuálně je cílem vypracovat návrh doporučení Komise k monitorování obsahu glykoalkaloidů solaninu a chaconinu v bramborech a zpracovaných výrobcích z nich, zejména z důvodu vysokých hladin zjištěných v bramborových lupíncích. Diskutuje se také otázka analytického stanovení GA, identifikace zásad správné praxe a zvažuje se stanovení indikativní hladiny na úrovni asi 100 mg/kg.

## Kontaminující látky

- **Akrylamid**
- Nařízení Komise (EU) 2017/2158, kterým se stanoví zmírňující opatření a porovnávací hodnoty pro snížení přítomnosti akrylamidu v potravinách uvádí povinnost po určité době přezkoumat stávající porovnávací hodnoty pro potraviny uvedené v příloze IV tohoto nařízení.
- Zároveň toto nařízení uvádí, že by mělo být zvaženo stanovení maximálních limitů (jako doplnění nař. 2017/2158) akrylamidu v určitých potravinách.
- Aktuálně probíhá diskuze nad změnami porovnávacích hodnot a možné stanovení ML v potravinách z přílohy IV nařízení 2017/2158:

## Kontaminující látky

- **Glycidyl estery a 3-MCPD estery**
- EK na jednání pracovní skupiny pro kontaminanty v potravinách otevřela diskuzi ohledně možného nastavení maximálních limitů (ML) pro 3-MCPD estery (3-MCPDE) a glycidyl estery (GE) u skupin potravin jiných, než jsou rostlinné oleje, rybí oleje, počáteční kojenecká a pokračovací výživa a výživa pro malé děti.
- V úvahu připadají ML pro následující kategorie potravin: margaríny a podobné produkty; rybí maso/produkty; obilné příkrmy pro kojence a malé děti (včetně sušenek a sucharů); pokrmy k přímé spotřebě pro kojence a malé děti; chléb a pečivo jiné než křupavý chléb; křupavý chléb; sušenky (včetně sušenek s náplní); kreky; trvanlivé pečivo a koláče; majonéza; koření a extrakty; doplňky stravy obsahující speciální mastné kyseliny; bramborové/zeleninové lupínky; hranolky; (čokoládové) pomazánky; snídaňové cereálie.

## Kontaminující látky

- **Rtuť**
- S přihlédnutím k výsledkům vědeckých stanovisek a prohlášení EFSA týkajících se zdravotního rizika a benefitů plynoucích z konzumace mořských ryb a plodů by měly být maximální limity pro rtuť přezkoumány, a to s ohledem na další snížení dietární expozice rtuti v potravinách. Zároveň je také diskutováno nastavení ML pro rtuť v soli.
- **Arsen**
- Podle úřadu EFSA a jeho studie týkající se chronické dietární expozice anorganickému arsenu v potravinách a v pitné vodě jsou hlavními přispěvateli k dietární expozici následující komodity - rýže a produkty obsahující rýži, obilná zrna a výrobky z nich neobsahující rýži, pitná voda, zelenina (pro dospělé), ryby (pro dospělé), ovocné a zeleninové šťávy (některé skupiny dětí a dospívající), některé rýžové nápoje. Na základě diskuze členských států a Evropské Komise byly navrženy ML pro anorganický arsen v relevantních komoditách.

- **Některá další témata aktuálně diskutovaná na půdě Evropské Komise:**
- **Perfluoroalkylované (PFAS) látky v potravinách – diskuse o stanovení ML a o doporučení pro sledování PFAS v potravinách.**

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/382 ze dne 3. března 2021, kterým se mění přílohy nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004**
- **o hygieně potravin, pokud jde o:**
  - řízení potravinových alergenů
  - přerozdělování potravin
  - kulturu bezpečnosti potravin

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Řízení potravinových alergenů**
- **Komise pro Codex Alimentarius přijala v září 2020:**
  - **Kodex zásad v oblasti řízení potravinových alergenů pro provozovatele potravinářských podniků (CXC 80-2020)**
  - **včetně doporučení týkajících se omezování potravinových alergenů v potravinovém řetězci (založeného na obecných hygienických požadavcích)**
  - **Nezbytné zavést požadavky správné hygienické praxe s cílem zabránit přítomnosti nebo omezit přítomnost látek vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost uvedených v příloze II nařízení (EU) č. 1169/2011 v zařízeních, dopravních prostředcích a/nebo kontejnerech používaných pro sklizeň, přepravu nebo skladování potravin**

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Řízení potravinových alergenů**
- Příloha I nařízení (ES) č. 852/2004 se mění takto:
- Zařízení, dopravní prostředky a/nebo kontejnery používané pro sklizeň, přepravu nebo skladování některé z látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost (viz. příloha II nařízení (EU) č. 1169/2011) se nesmí používat pro sklizeň, přepravu nebo skladování žádných potravin, které uvedenou látku nebo produkt neobsahují, pokud nebyly vyčištěny a zkontrolovány (alespoň z hlediska nepřítomnosti viditelných zbytků uvedené látky nebo produktu).



## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Přerozdělování potravin**
  - Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivý a zdravý potravinový systém šetrný k životnímu prostředí, je klíčovou součástí iniciativy Zelená dohoda pro Evropu.
  - Jedním z cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, který přispěje k dosažení oběhového hospodářství, je omezení plýtvání potravinami.
  - Přerozdělování přebytečných potravin k lidské spotřebě, (zejména darováním potravin - pokud je to bezpečné)
  - nejlepší využití požitelných potravinových zdrojů • předcházení plýtvání potravinami.

## Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin

- **Přerozdělování potravin**
  - Provozovatelé potravinářských podniků mohou přerozdělovat potraviny pro účely jejich darování, jsou-li splněny tyto podmínky:
    - potraviny nejsou škodlivé pro zdraví a jsou vhodné k lidské spotřebě – provedení kontroly
    - v případě potravin s datem použitelnosti („spotřebujte do“), před uplynutím uvedeného data
    - v případě potravin s datem minimální trvanlivosti, do uvedeného data a po uvedeném datu, nebo
    - v případě potravin, u nichž nemusí být datum minimální trvanlivosti uvedeno, kdykoliv.....

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Přerozdělování potravin**
- Provozovatelé potravinářských podniků vyhodnotí možnost darování se zohledněním alespoň těchto aspektů:
  - datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti zajišťuje dostatečnou zbývající dobu použitelnosti pro bezpečné přerozdělení potravin a jejich použití konečným spotřebitelem
  - neporušenost dalšího balení (je-li použito)
  - řádné skladovací a přepravní podmínky (včetně příslušných požadavků na teplotu)
  - případně datum zmrazení
  - organoleptické podmínky
  - zajištění sledovatelnosti (pro živočišné produkty)

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Kultura bezpečnosti potravin**
- Komise pro Codex Alimentarius přijala v září 2020:
  - přepracované znění své globální normy Všeobecné zásady hygieny potravin (CXC 1-1969)
  - dokument zavádí jako obecnou zásadu pojem „kultura bezpečnosti potravin“
  - kultura bezpečnosti potravin zvyšuje bezpečnost potravin zlepšováním informovanosti a chování zaměstnanců v potravinářských zařízeních
  - očekávání (spotřebitelů a obchodních partnerů), že potraviny vyrobené v EU splňují normu CXC 1-1969

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Kultura bezpečnosti potravin**
- Provozovatelé potravinářských podniků zavedou náležitou kulturu bezpečnosti potravin, kterou dodržují a prokazují splněním následujících požadavků:
- závazek vedení, v souladu s bodem 2, a všech zaměstnanců k bezpečné výrobě a distribuci potravin;
- vedení směřující k výrobě bezpečných potravin a zapojení všech zaměstnanců do postupů týkajících se bezpečnosti potravin
- povědomí všech zaměstnanců o nebezpečích, jež ohrožují bezpečnost potravin, a o významu bezpečnosti a hygieny potravin
- otevřená a jasná komunikace mezi všemi zaměstnanci podniku v rámci jedné činnosti i v rámci po sobě jdoucích činností, včetně sdělování odchylek a očekávání
- dostupnost dostatečných zdrojů k zajištění bezpečné a hygienické manipulace s potravinami

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Kultura bezpečnosti potravin**
- **Závazek vedení zahrnuje:**
  - **zajištění jasného informování o úlohách a odpovědnostech v rámci každé činnosti potravinářského podniku**
  - **zachování integrity systému hygieny potravin při plánování a provádění změn**
  - **ověření, že kontroly jsou prováděny včas a účinně a že dokumentace je aktuální**
  - **zajištění, aby byla k dispozici odpovídající školení pro pracovníky a aby fungoval dohled nad pracovníky**
  - **zajištění souladu s příslušnými regulačními požadavky**

## **Novela příloh nařízení č. 852/2004 o hygieně potravin**

- **Kultura bezpečnosti potravin, pokračování:**
  - podpora soustavného zlepšování systému řízení bezpečnosti potravin v podniku, případně s přihlédnutím k vývoji v oblasti vědy, technologií a osvědčených postupů
- **Při provádění kultury bezpečnosti potravin se přihlíží k typu a velikosti potravinářského podniku**

# **Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích**



## **Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích**

- **Zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**
- **Hlavní změny:**
  - **zákaz dvojí kvality potravin** • **zpřesnění oznamovací povinnosti provozovatele potravinářského podniku** • **uvádění složení a alergenů na regálové etiketě** • **úprava pravidel označování výrobce** • **úprava pravidel nakládání s rozbalenými potravinami** • **úprava pravidel pro vyřazování potravin** • **zpřísnění podmínek pro používání označení „Česká potravina“**, • **zpřesnění mechanismu pro poskytování potravin neziskovým organizacím maloobchodem**, **úprava pravidel kontroly**

## Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích

- Zákaz dvojí kvality potravin
- Zásadní změna – ČR přijala národní právní předpis, který definuje „dvojí kvalitu“
- **Výrobky dvojí kvality** - výrobky zaměnitelné za výrobky horší kvality vyrobené v členských zemích EU (určené pro evropský trh)
- dozor nad dodržováním zákazu dvojí kvality má SZPI
- účinnost od 12.5.2021
- pracovní materiál SZPI, verze 4, Základní principy kontroly dvojí kvality potravin (27.7.2021) • Používání Rozhodovacího stromu
- <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zakladni-principy-kontroly-dvojikvality-potravin.aspx>

## **Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích**

- **Zpřesnění oznamovací povinnosti provozovatele potravinářského podniku**
- **Kromě povinnosti oznámit příslušnému dozоровému orgánu zahájení, změny nebo ukončení výkonu předmětu činnosti (nejpozději v den, kdy tyto skutečnosti nastaly)**
- **• Nově doplněna povinnost uvést: konkrétní činnosti, které provozovatel potravinářského podniku provozuje.**
- **• Účinnost od 12.5.2021**

## **Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích**

- **Povinnost uvádět složení a alergeny na regálové etiketě**
- **Nově stanoveno, že na regálové etiketě se podle čl. 9 odst. 1 písm. b) a c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, jde-li o potravinu nabízenou k prodeji samoobslužným prodejem, bude muset být uvedeno:**
  - seznam složek, které potravina obsahuje
  - seznam každé látky nebo pomocné látky uvedené na seznamu látek způsobujících alergie nebo nesnášenlivost, kterých bylo použito při výrobě nebo přípravě potraviny a jsou v konečném výrobku stále přítomny, byť v pozměněné podobě
- **Účinnost od 12.5.2021**

## Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích

- Úprava pravidel označování výrobce
- Poskytnutí informace o jejím výrobcí výrazem „výrobce:“ nebo výrazem, který má pro spotřebitele stejný význam, pokud za touto informací následuje jméno a příjmení nebo název anebo obchodní firma a adresa provozovatele potravinářského podniku, který potravinu vyrobil:
  - pokud se sídlo provozovatele potravinářského podniku a jeho provozovna, ve které byla potravina vyrobena, nacházejí v různých zemích, uvede se také **název země**, ve které se nachází provozovna, a to uvozený výrazem: „provozovna“
- Účinnost od: 1.10.2021

## **Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích**

- **Nakládání s rozbalenými potravinami**
- Povinnost provozovatele potravinářského podniku přiměřeně zkrátit datum minimální trvanlivosti nebo použitelnosti uvedené na obalu potraviny, pokud byla rozbalena za účelem prodeje jednotlivých částí spotřebiteli
- Povinnost stanovit i podmínky jejího dalšího uchování tak, aby nedošlo ke zhoršení jakosti a bezpečnosti potraviny
- Uchovat v místě prodeje jednotlivých částí potraviny (po dobu jejich uvádění na trh) původní obal potraviny nebo etiketu, které obsahují povinné informace, popřípadě čitelnou a srozumitelnou kopii obalu nebo etikety
- Novelou rozšířena povinnost zaznamenání data rozbalení potraviny
- Účinnost od: 1.10.2021

## Novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích

- **Vyřazování potravin**
- Kromě neprodleného vyřazení potravin z dalšího uvádění na trh také povinnost potravin odděleně umístit a připojit informaci o jejich vyřazení
- **Nově** musí také být vyřazeny potraviny, které:
  - obsahují látky v rozporu s požadavky na složení doplňků stravy nebo látky zakázané při výrobě potravin podle vyhlášky o doplňcích stravy a složení potravin
  - mají prošlé datum minimální trvanlivosti a nejsou bezpečné
  - jsou balené do obalů, které nechrání potraviny před znehodnocením
- Účinnost od: 1.10.2021

## **Novela přílohy III nařízení č. 853/2004 o zvláštních hygienických pravidlech pro potraviny živočišného původu**

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1374 ze dne 12. dubna 2021, kterým se mění příloha III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 o zvláštních hygienických pravidlech pro potraviny živočišného původu.
- Vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Vydáno dne: 20. 8. 2021
- Účinné od: 9. 9. 2021



## **Novela přílohy III nařízení č. 853/2004 o zvláštních hygienických pravidlech pro potraviny živočišného původu**

- **Soulad s cíli strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ (From Farm to Fork) a záměrem zavést spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy jako součást Zelené dohody (Green Deal) pro Evropu**
- **Zajištění bezpečné redistribuce potravin osobám v nouzi (potravinovými bankami a dalšími charitativními organizacemi) po jejich zamrazení v maloobchodě**
- **Zajištění bezpečného darování • předcházení plýtvání potravinami**

## **Novela přílohy III nařízení č. 853/2004 o zvláštních hygienických pravidlech pro potraviny živočišného původu**

- **Provozovatelé potravinářských podniků, kteří vykonávají maloobchodní činnost, mohou maso s cílem jeho redistribuce pro účely potravinových darů zmrazit (v souladu s danými podmínkami):**
- **v případě masa (označeného datem použitelnosti „spotřebujte do“), se maso zmrazí před uplynutím uvedeného data**
- **zmrazí se na teplotu  $-18\text{ °C}$  nebo nižší**
- **datum zmrazení bude zaznamenáno a uvedeno buď na etiketě, nebo jiným způsobem**
- **zmrazení proběhne v souladu s veškerými podmínkami, které pro zmrazení a další použití jako potraviny stanoví příslušné orgány**

## **Novela přílohy III nařízení č. 853/2004 o zvláštních hygienických pravidlech pro potraviny živočišného původu**

- Zlepšování řádného zacházení se zvířaty ve strategii Komise „Od zemědělce ke spotřebiteli“, která je součástí Zelené dohody pro Evropu
- sílí požadavky na schválení porážky některých domácích kopytníků v hospodářství, ze kterého pocházejí
- zamezení možnému nedodržení zásad řádného zacházení se zvířaty během jejich převzetí a přepravy
- možnost schválení mobilních jatek příslušnými orgány členských států

## **EFSA doporučení - informace pro spotřebitele**

- **Nástroj vyvinutý odborníky EFSA (Evropský úřad pro bezpečnost potravin) • Pomůcka při rozhodování o poskytování dalších údajů spotřebiteli (kromě data spotřeby nebo data minimální trvanlivosti) po otevření obalu potraviny**
- **Definování postupů pro bezpečné rozmrazování potravin • Guidance on date marking and related food information: part 1 (date marking), SCIENTIFIC OPINION, EFSA Journal, 21.11.2020 • Guidance on date marking and related food information: part 2 (food information), SCIENTIFIC OPINION, EFSA Journal, 10.3.2021**
- **Jasně informace na obalech mohou pomoci snížit plýtvání potravinami v EU (Jedním z cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ – EK provede revizi pravidel pro označování „spotřebujte do“ a „minimální trvanlivost“ – 4. čtvrtletí 2022)**

## Další výzvy- Příklad

- **Výzva EFSA ke sběru dat ve věci potravinářských enzymů**
- EFSA se zajímá o sběr dat ve věci potravinářských enzymů k následujícím kategoriím potravin:
  - - Fruit and vegetables processing for products other than juices
  - - Fruit-derived alcoholic beverages processing
  - - Tea Processing as well as Herbal and Fruit Infusions Processing
- Zainteresované strany mají možnost zapojit se do této problematiky do 5. prosince 2021.

## **Evropská komise zakáže používání oxidu titaničitého jako přídatné látky v potravinách od roku 2022**

- Členské státy dne 08/10/2021 schválily návrh Evropské komise na zákaz používání oxidu titaničitého (E171) jako potravinářské přídatné látky od roku 2022. Oxid titaničitý se používá jako barvivo v řadě výrobků, jako jsou žvýkačky, pečivo, potravinové doplňky, či polévky.
- Návrh Komise vychází z vědeckého stanoviska Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA), který dospěl k závěru, že E171 již nelze považovat za bezpečnou látku v případě použití za účelem potravinářské přídatné látky, zejména vzhledem k tomu, že nelze vyloučit obavy týkající se genotoxicity.
- Pokud Rada nebo Evropský parlament nevznesou do konce roku námitku, vstoupí text v platnost počátkem roku 2022. Tím bude zahájeno šestiměsíční období postupného vyřazování látky z používání, po tomto přechodném období vstoupí v platnost úplný zákaz.

## **Další příklady**

- **Evropská komise vydala Nařízení týkající se rybolovných práv; maximálních limitů kadmia; hnojivých výrobků EU; listů ředkve; zákazu určitých použití antimikrobik; opatření v souvislosti s ohnisky vysoce patogenní chřipky ptáků; režimů jakosti zemědělských produktů a potravin; globálního odlesňování; pravidel podpory pro strategické plány; sledování společné zemědělské politiky; organizace trhů se zemědělskými produkty; názvu v odvětví vína; a ukončení rybolovu**
- 
- Komise vydala dne 04/10/2021 Nařízení Rady (EU) 2021/1750 ze dne 28. září 2021, kterým se mění nařízení (EU) 2019/440 o přidělení rybolovných práv podle Dohody mezi Evropskou unií a Marockým královstvím o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu a prováděcího protokolu k této dohodě.

## ZDROJE INFORMACÍ

- Legislativní výbor PK, ČR
- [www.foodnet.cz](http://www.foodnet.cz)
- Eurlex
- [www.bezpecnostpotravin.cz](http://www.bezpecnostpotravin.cz)
- RASFF



# DĚKUJI ZA POZORNOST

**Dr. Ing. Leona Petrová**  
**[petrova.leona@seznam.cz](mailto:petrova.leona@seznam.cz)**